

ono će dati dojam posebne pjesničke stvarnosti u jačoj mjeri nego ikoja druga stilska figura. Dat će dojam punine i gustoće, koji pjesničkoj stvarnosti, za fantaziju čitaočevu, pridaje atribut uvjerljivosti, realnosti. Stilsko nabranje nikad ne djeluje logičkom snagom, nego samo kao evokacija. Kad Thomas Mann u Doktoru Faustusu — upravo mi ovaj primjer pada na um — nabraja i opisuje sve muzičke instrumente, koji pune magazin Nikolausa Leverkühna u Kaisersaschernu,¹⁰ onda osim muzikologa nijedan drugi čitalac ne će ni izdaleka moći pratiti s razumijevanjem izlaganje piščevo: ali se nijedan, ako samo malo ima pojma o muzici, ne će moći oteti neodoljivom dojmu tih magičnih, upravo demonskih stranica. Pred očima nam niče nov, čaroban, iako tjeskoban svijet, koji širi naše konkretno psihofizičko biće u neslućene širine i daljine.¹¹

Možda ova tri primjera pokazuju i to, da se književnom djelu prilazi mnogo sigurnije putem točne stilske analize, nego medijem raspojasanoga oduševljenja ili nekritičkim, apriornim anatemama.

OPET O NAZIVU NAŠEG JEZIKA

Mihailo Stevanović

O ovome pitanju ja sam izneo svoje mišljenje najpre, uzgredno, u odgovoru na anketu Letopisa Matice srpske (u svesci za mesec septembar 1953 god.), zatim, i posebno, u članku *Oko naziva našeg jezika* (Naš jezik, knj. IV n. s., 316—322), a dodirnuo sam ga i u članku *O daljem razvitku književnog jezika kod Srba i Hrvata* (Naša stvarnost, br. 9, 1954, str. 20—38). I ne bih imao nešto naročito novo o njemu da kažem. Ali mi se čini da o ovome pitanju ipak još treba govoriti, jer ili je moje mišljenje ostalo nezapaženo ili nije od svih prihvaćeno.

U diskusiji koja je na završetku ankete Letopisa Matice srpske o književnom jeziku i pravopisu vođena (od 8—10 decembra) u Novom Sadu, kao jedno od aktuelnih pitanja u sklopu celoga problema istaknuto je i ime zajedničkog jezika Hrvata i Srba. I mi smo stekli utisak da je većina učesnika, lingvisti i književnika, naziv *srpskohrvatski* (odnosno *hrvatskosrpski*), koji ja smatram najispravnijim, i prihvatila kao takav. Ali su se u diskusiji, od svih učesnika iz Zagreba, čula i drukčija mišljenja, a i u odgovorima na anketu (v. Letopis, knj. 373, sv. 5, str. 361) — pojedinci su tvrdili da termin *hrvatski ili srpski*, kao naziv za naš jezik, tačnošću svojom ne zaostaje iza termina *hrvatskosrpski* (odnosno *srpskohrvatski*). U nekim od tih odgovora čitali smo i da su nazivi *srpski jezik* i *hrvatski jezik* takođe dobri. U

¹⁰ Berlin—Frankfurt am Main, 1949., str. 66.—70.

¹¹ Tom se shvaćanju ne protive ni nabranja u naturalističkim romanima, koja upravo žele prikazati uvjerljivu sliku «prave stvarnosti»; naturalisti svoju sliku svijeta svijesno suprotstavljaju dotadašnjoj izvještačenoj i lažnoj kao *novu* — a taj novi svijet dobiva svoju kompaktnost i solidnost često upravo s pomoću stilske figure *nabranja*.

diskusiji na završetku ankete, međutim, svi su se učesnici složili da u službenom opštenju i službenim dokumentima ove nepotpune, pa otuda i netačne, nazive zajedničkog jezika Srba i Hrvata nije dopušteno upotrebljavati. Ali smo od nekih učesnika čuli mišljenje da svi nazivi koji u sebi sadrže oba sastavna dela (: hrvatski i srpski) mogu i dalje ostati u upotrebi jedan pored drugog — ne samo *srpsko-hrvatski* (odn. *hrvatskosrpski*), koji je u poslednje vreme najčešći u zvaničnoj upotrebi kod Srba, i *hrvatski ili srpski* (odn. *srpski ili hrvatski*), koji naročito za poslednje pola veka Hrvati najčešće upotrebljavaju, nego i naziv u obliku polusloženice *srpsko-hrvatski* (odn. *hrvatsko-srpski*), tj. s crticom u pisanju između jednog i drugog sastavnog dela njegova. Zanimljivo je što su se neki učesnici izuzetno zalagali baš za ovaj poslednji termin. Ovi ga pretpostavljaju ostalim terminima zato što on, po njihovim rečima, isključuje svaku dvosmislenost, koju u sebi sadrži naziv *hrvatski ili srpski* i što se tek u njemu oba dela (i hrvatski i srpski) podjednako ističu bez obzira na to koji od njih dolazi na prvo a koji na drugo mesto. A u istom se terminu kada je u obliku prave složenice (bez crtice između prvog i drugog dela) drugi deo, po mišljenju jednih, ističe kao glavni, a prvi deo ima nekakvu odredbenu ulogu; dok se drugi plaše da se, obrnuto, samim stavljanjem jednog dela na prvo mesto onom drugom delu ne daje podređena uloga. Ovo još i može biti razumljivo kada se uzmu u obzir svi momenti koji ovde igraju nekakvu ulogu, kada se, naime, računa s naviknutošću na jedan termin, s dugom tradicijom njegove upotrebe, s nacionalnom osetljivošću čak, i sličnim momentima. I očevidno pri odlučivanju da li da se i dalje u upotrebi zadrži više ovih termina naporedo ili da se između njih odabere jedan, i koji da se uzme — sve se to mora imati na umu. Ali su ipak od svega toga, po mome mišljenju, mnogo važniji naučni i praktični razlozi. Polazeći od njih ja ću i ovde izneti svoje mišljenje o nazivu našeg jezika s ciljem da, ako sve ne mogu ubediti u opravdanost toga mišljenja, i druge pokrenem na raspravljanje ovoga pitanja radi njegova konačnog rešenja.

Rekao sam već da su se svi učesnici na dogovoru u Novom Sadu složili da su nazivi samo *srpski* i samo *hrvatski* jezik nepotpuni i netačni. Oni će se, nesumnjivo, kao skraćeni i dalje sretati u običnoj, svakodnevnoj praksi. Kao službeni i naučni termini, u školskim dokumentima, u udžbenicima, u naučnoj literaturi uopšte, u društvenoj i državnoj administraciji oni se, međutim, ne bi mogli upotrebljavati. Zato ćemo ovde govoriti o ostala tri naziva, o nazivima: *hrvatski ili srpski* (odn. *srpski ili hrvatski*), *srpsko-hrvatski* (odn. *hrvatsko-srpski*) i *srpsko-hrvatski* (odn. *hrvatskosrpski*). Prvi i drugi termin počeli su se upotrebljavati pre skoro 100 godina. Termin *hrvatski ili srpski* proglasio je Hrvatski sabor kao zvaničan naziv jezika u Trojednoj Kraljevini 1867 g. A termin *srpsko-hrvatski*, koliko mi je poznato, prvi put srećemo u naslovu na talijanskom napisane gramatike P. Budmanija 1866/67. Prvi naziv su, kako sam u napred navedenim svojim člancima izneo, »tada usvojili osnivači Jugoslavenske akademije u Zagrebu,

između ostalih, dakako, i njen prvi sekretar Đura Daničić«. Veliki Akademijin rečnik koji je on počeo sastavljati Daničić je nazvao Rječnikom hrvatskoga ili srpskoga jezika. I sva njegova znatnija dela o jeziku u naslovu imaju naziv *hrvatski ili srpski*, ukoliko ih je izdavao u Zagrebu, odnosno *srpski ili hrvatski*, ako ih je objavljivao u Beogradu. »Ovaj termin u naslovu ima i više poznatih dela o našem jeziku kao što su¹ Maretićeva velika gramatika, Boranićev pravopis u više izdanja i niz školskih knjiga izdavanih u Zagrebu. I može se reći da je kod Hrvata jedino ovaj termin u upotrebi, ukoliko se tamo naš jezik ne zove *hrvatski*« (Letopis Matice srpske, knj. 373, sv. 3, str. 139). Ovako »duga upotreba (od blizu 100 godina) termina *hrvatski ili srpski*, skoro isključiva njegova upotreba kod jednog našeg naroda, kod Hrvata..., činjenica što su ga upotrebljavali vrlo poznati filolozi i gramatičari od Đ. Daničića, preko T. Maretića... do najnovijih, kao i to što su mu ispravnost priznavali i oni koji ga sami ne upotrebljavaju (v. Naš jezik VII, 1940, str. 269/270) — svakako daje izvesno preimućstvo ovom terminu« (Naš jezik IV n. s., 320). A ne može se reći da i lingvistički nije bilo izvesnog opravdanja za uzimanje ovog termina kao imena zajedničkog jezika Hrvata i Srba. U naslovu gramatike, recimo, ili kakve studije, rasprave ili članka o nekom pitanju iz ovog jezika taj termin stvarno kazuje da je jezik koji se njime označava, i pored dvojstva u nazivu, jedan jezik. Za gramatiku se, na pr., zna da se u njoj daje sistem jednog jezika, i kad se kaže da je to *srpski ili hrvatski* jezik, onda je jasno da se ovim imenom ne kaže ništa drugo nego da je hrvatski isto što i srpski jezik. Ali ipak naviknutost na nj i duga tradicija upotrebe ovog naziva više goni njegove pristalice da se zalažu za njega nego što to nalaže lingvistička ispravnost termina *hrvatski ili srpski* jezik.

Karakter svezice koja u ovome slučaju vezuje oba prideva više isključuje nego što dokazuje suštinsku jednakost onoga što ti pridevi označavaju. Disjunktivne svezice, i svezica *ili* pored ostalih, vezuju misli i pojmove koji su samo za datu situaciju istovetni, a inače su po suštini različni. Narodni pevač u stihu: *Ili grmi il' se zemlja tres*e (iz poznate deseteračke pesme) svezicom *ili* vezuje dva glagola kojima se označavaju njima kazana zbivanja jer ih sluhom, preko koga saznaje o njima, ne razlikuje, a ne zato što su grmljavina i tresenje zemlje i po suštini istovetne prirodne pojave. A (da uzmem primer koji sam i ranije uzimao) nije teško shvatiti da se iz stihova: *Il' ćeš dati konja na razmenu — il' ćemo ga na silu oteti* — ne može izvući zaključak da je »otimanje na silu« isto što i »davanje (misli se — dobrovoljno) na razmenu«, pošto je odveć jasno da su to dve sasvim različne stvari istovetne samo za datu priliku kao način da oni što žele konja dođu do njega. I neke novije školske gramatike čak utvrđuju da su disjunktivne rečenice, a to isto vredi i za reči koje se vezuju disjunktivnim svezicama, više suprotnog nego istovetnog karaktera.

¹ Koristim se ovom prilikom da ispravim omašku koju sam učinio u svojim već spomenutim člancima o ovome pitanju. Rečnik Broza i Ivekovića zove se Rječnik hrvatskoga a ne Rječnik hrvatskog ili srpskog jezika, kako je tamo rečeno.

Ovde je od izuzetnog značaja to što je termin *hrvatski ili srpski* (odnosno *srpski ili hrvatski*) u mnogim slučajevima neprimenljiv; njega tamo nikako nije moguće upotrebiti, i oni što smatraju, pa čak i tvrde da ga u svakoj prilici upotrebljavaju mesto njega moraju uzimati neki drugi termin. Svi praktični rečnici stranih jezika, na pr., koji se pojavljuju u Hrvatskoj, gde se, ponavljamo, pored naziva *hrvatski ili srpski* inače retko sreće neko drugo ime našeg jezika, — zovu se: *francusko-hrvatski* i *hrvatsko-francuski*, *englesko-hrvatski* i *hrvatsko-engleski*, *talijansko-hrvatski* i *hrvatsko-talijanski* rečnik — prosto zato što se ne mogu zvati *francusko-hrvatski ili srpski* a još manje *hrvatsko ili srpsko-francuski rečnik* itd.

Naročito u nekim slučajevima termin *hrvatski ili srpski* niukoliko ne označava istovetnost nego samo suprotnost, pa se zato on u njima nikada ne upotrebljava. Ja ću i ovde navesti dva za to karakteristična slučaja koja sam naveo u ranijim svojim člancima. Pri sklapanju ugovora (sporazuma, konvencija i sl.) sa stranim državama, ukoliko se naš jezik u njima spominje, on se nikada ne naziva *hrvatskim ili srpskim* jezikom (niti *srpskim ili hrvatskim*), niti bi se tako mogao nazvati. Sasvim je razumljivo zašto se ne kaže tekst sporazuma biće objavljen na francuskom, recimo, i *srpskom ili hrvatskom* jeziku, jer bi ovo za neupućene značilo da će taj tekst sem na francuskom biti objavljen i još na jednom jeziku, i to ili na srpskom ili na hrvatskom, kao što bi to značilo kada bi bilo rečeno da će sem na francuskom tekst biti objavljen na srpskohrvatskom ili slovenačkom jeziku. Iz ovoga bi jasno izlazilo da srpski i hrvatski nisu jedan nego dva jezika. Isti zaključak nametao bi ovaj naziv kada bi bio upotrebljen u eventualnoj rečenici: *Kada je bio u Jugoslaviji*, (izvesni strani pisac, recimo) *on je s izdavačkim preduzećem Kulturom napravio ugovor da se sva njegova dela prevedu i izdaju na hrvatskom ili srpskom jeziku*. Isp. sa ovim: *Ugovorio je s Kulturom da se njegova dela izdaju na srpskohrvatskom ili makedonskom jeziku*, što znači: na jednom od dva jezika naših naroda — ili na zajedničkom jeziku Srba i Hrvata ili na jeziku Makedonaca, a ne na samo jednom jeziku koji je isti i kod Makedonaca kao kod Srba i Hrvata.

Ova dvosmislenost termina *srpski ili hrvatski jezik* i činila je da niko od stranaca koji su se bavili našim jezikom i poznavali ga, pa i pisali udžbenike ovoga jezika, nikad nije uzeo taj naziv za nj. Avgust Leskin je svoju poznatu gramatiku našeg jezika nazvao *Grammatik der serbo-kroatischen Sprache*, a gramatika A. Meje-a i A. Vájana nosi naslov *Grammaire de la langue serbo-croate*. Pa i kada su sami Hrvati ili Srbi pisali gramatike svoga jezika na nekom stranom jeziku, oni su većinom takođe izbegavali ovaj naziv. P. Budmani je svoju napred pomenutu gramatiku na talijanskom jeziku nazvao *Grammatica della lingua serbo-croata*. A gramatika M. Rešetara štampana na nemačkom jeziku u Zagrebu 1922 godine zove se, mnogo ispravnije, *Elementar-Grammatik der kroatischen (serbischen) Sprache*. Jedino je, bar koliko je meni poznato, J. Benešić gramatiku koju je, kao lektor poljskog jezika, namenio svojim poljskim slušaocima (i izdao na

poljskom jeziku u Varšavi 1937) nazvao Gramatyka języka chorwatskiego czyli serbskiego.

A da li onda termin *srpsko-hrvatski* (a s njim je istovetno *hrvatsko-srpski*) jezik, tako čest kod stranaca koji su se bavili, i bave se, našim jezikom, — možemo smatrati srećnijim od ostalih termina koji su u upotrebi? Na ovo je pitanje i zato potrebno dati odgovor što je u diskusiji na završetku ankete Letopisa Matice srpske ovaj termin, kako rekosmo, takođe imao svojih pristalica, iako u samoj anketi niko od učesnika nije isticao njegovo preimućstvo. Vrednost ovoga termina raspravićemo ovde naporedo s vrednošću termina *srpskohrvatski*. *Srpsko-hrvatski* (odn. *hrvatsko-srpski*) napisano kao polusloženica (s crticom, dakle) označava nešto drugo a ne ono što znači prava složenica *srpskohrvatski*, odnosno *hrvatskosrpski*. O toj razlici između složenice i polusloženice ranije se, kanda, nije vodilo računa, verovatno stoga što ona nije ni uočavana. Nju su, svakako, previdali stranci koji su se bavili našim jezikom, pored ostalih i oni što su bili i najbolji njegovi poznavaoici. A ova razlika nije tako beznačajna da se o njoj ne bi moralo voditi računa. »Polusloženice, tj. složene reči sastavljene iz dva naporedna dela između kojih se piše crtica, označavaju, doduše, jedan zajednički pojam, ali takav pojam u kome su posebni delovi tačno razgraničeni i još uvek se osećaju kao posebne celine« (Naš jezik, IV n. s., 319). A složenice sastavljene od dva ista dela koji su se potpuno srasli u jednu reč iako su sastavljene od delova od kojih svaki dok se posebno upotrebljava označava i poseban pojam — kao prave složenice označavaju jedinstvene pojmove sa nerazgraničivim delovima, ali delovima koji i u složenici ostaju potpuno ravnopravni bez obzira na to koji od njih dolazi na prvo a koji na drugo mesto.

Pristalice termina *srpsko-hrvatski* (i *hrvatsko-srpski*) tvrde da baš njega treba uzeti kao zvanični naziv za naš jezik zato što su, s jedne strane, u njemu oba dela potpuno ravnopravna i što, na drugoj strani, taj polusloženički vid imaju i druge istovetne složenice, kao u terminu *Hrvatsko-srpska koalicija*, napr. Mi, međutim, za takav naziv našeg jezika i smatramo pravu složenicu *srpskohrvatski* (jednako i *hrvatskosrpski*), jer je razlika između pojma koji on označava i pojmovu čiji su nazivi polusloženice vrlo velika. *Hrvatsko-srpska koalicija* je, kako je poznato, bila politička grupacija jedne srpske i jedne (a ne mora biti baš jedne) hrvatske političke stranke; ona se, dakle, iako je u mnogim stvarima istupala kao jedinstvena politička celina, iako je, tj. postala jedan pojam — ipak sastojala od dva određena različna dela, jednog srpskog i jednog hrvatskog (Isp. sa ovim polusloženički termin: *crveno-plavo-bela zastava*, koji označava jedan predmet, od tri po boji uočljivo različna dela — crvenog, plavog i belog). *Srpskohrvatski* jezik je ne samo jedan nego i jedinstven, pojam u kome nije moguće tačno odrediti šta je srpsko a šta hrvatsko, iako u njemu ima ponešto (poneka reč, pa i koji stilski obrt) što se sreće ili samo kod Srba ili samo kod Hrvata, nego je sve (ili skoro sve) i srpsko i hrvatsko. Pa se i broj od onih po nekoliko stotina reči koje

se upotrebljavaju samo kod jednog od dva bratska naroda svakim danom smanjuje. A jezik je njihov u svemu drugome inače potpuno istovetan i nikakve određene granice između onoga što bi u njemu bilo srpsko i onoga što bi bilo hrvatsko nije moguće postavljati. I baš zato što njegovo ime to treba da kaže (a ne samo da je ovo jezik kojim se služe Srbi i Hrvati), i tačan je, po našem mišljenju, jedino naziv *srpskohrvatski* (isto toliko, razume se, i *hrvatskosrpski*). Ovo je pokazao i akademik Boranić u svom pravopisu tamo gde kaže: »*Srpsko-hrvatski običaji* = srpski i hrvatski, t. j. jedne izvršuju Srbi, a druge Hrvati (što znači da nisu jednaki). — *Srpskohrvatski jezik* = srpski ili hrvatski, t. j. isti jezik, koji Srbi zovu srpskim, a Hrvati hrvatskim.« (Pravopis hrvatskog ili srpskog jezika, X izdanje 1951, str. 47).

Termin *srpsko-hrvatski*, u obliku poslušloženice, u nekim slučajevima je, u vezi s našim jezikom, potpuno besmislen. U praksi vrlo često dela o jednom jeziku, kao gramatike, rečnici i sl. nose naziv toga jezika. Gramatike — to smo već napred rekli — zbog njihove prirode koja se sastoji u tome što se u njima daje sistem samo jednog jezika mogu nositi i neprecizne i dvosmislene odredbe u naslovu. S rečnicima, međutim, stvar stoji sasvim drukčije. I nigde se, upravo, tako jasno kao uz imenicu rečnik ne vidi razlika u značenju između naziva našeg jezika u obliku složenice i polusloženice. Ovaj se rečnik nikako ne može zvati *Srpsko-hrvatskim* rečnikom jer polusloženički termin (s crticom, naime, između prvog i drugog dela) ne označava jednojezične nego dvojezične rečnike, u kojima se reči jednog jezika prevode na drugi i u kojima se tačno zna šta pripada jednom a šta drugom jeziku; *Francusko-srpskohrvatski* rečnik je rečnik francuskih reči prevedenih na srpskohrvatski jezik, *Rusko-francuski* rečnik — rečnik ruskih reči prevedenih na francuski jezik itd. Prema tome i *srpsko-hrvatski* bi imao da bude rečnik u kome su reči sa srpskog prevedene na hrvatski jezik, rečnik, dakle, u kome su iste reči istog jezika prevedene na isti jezik. I nigde se jasnije nego u ovome apsurdu ne ogleđa besmislenost ovoga termina za koji se ipak neki zalažu.

Naziv *srpsko-hrvatski* ne može se braniti ni tobožnjom neravnopravnošću prvog i drugog sastavnog dela u terminu *srpskohrvatski*, jer se objašnjenje protivnika ovog poslednjeg da je složenica *srpskohrvatski* istog tipa sa složenicom *mrkòsiv*, *tamnozèlen* i sl. ne može prihvatiti. Prema takvom shvatanju i složenica *srpskohrvatski* po sintaksičkom odnosu svojih sastavnih delova bila bi determinativna složenica, sa glavnim drugim i odredbenim prvim delom; *srpskohrvatski jezik* bi, dakle, bio nekako *srpski* obojen hrvatski jezik, a *hrvatskosrpski* ne bi bio isti, nego obrnuto — *hrvatski* obojen srpski jezik, ili, drukčije rečeno, nekakav srpski jezik hrvatske nijanse (opet besmislice), kao što *mrkòsiv* označava sivu boju mrke nijanse i *tamnozèlen* — zelenu boju tamne nijanse. U složenici *srpskohrvatski* nemamo prilog i pridev kao u složenicama *mrkòsiv*, *tamnozèlen* i sl. nego prideve srpski i hrvatski u *naporednoj*, potpuno ravnopravnoj službi kao u složenicama: *gluhònem* (*gluh i nem*, a ne *gluho nem*), *jugòdistok* (strana sveta koja je i južna i

istočna podjednako a bez tačno određenih granica između juga i istoka) i sl. I terminu *srpskohrvatski* odnosno *hrvatskosrpski* u nazivu našeg jezika ne može se činiti ni ovaj ni ma koji drugi prigovor. Zato ja i smatram da je on bolji i tačniji od svih ostalih termina koji se pored njega upotrebljavaju.

O NAZIVU NAŠEGA JEZIKA

Mate Hraste

Profesoru beogradskog Filozofskog fakulteta dru. Mihajlu Stevanoviću rado ustupamo strane časopisa »Jezik«, da iznese svoje mišljenje o jedinstvenom službenom nazivu našega književnog jezika. Međusobnom suradnjom u zagrebačkom »Jeziku« i u beogradskom »Našem jeziku« pročistila bi se mnoga jezična pitanja, koja bi bila od koristi za sve Hrvate, Srbe i Crnogorce, koji danas imaju jedinstven književni jezik. Zato mi pozdravljamo lojalnu suradnju svakoga naučnog i kulturnog radnika iz cijele zemlje. I mi ćemo nastojati, koliko nam vrijeme bude dopuštalo, da surađujemo u »Našem jeziku«.

Članak dra. Stevanovića raspravlja jedno vrlo važno pitanje, o kome je on već više puta pisao. O tome se pitanju dosta raspravljalo i na Novosadskom sastanku. Svi učesnici iz Zagreba zauzeli su isto stanovište kao i oni iz Beograda, Sarajeva i Novog Sada, t. j. da je potrebno, da u službenom nazivu našega književnog jezika dođu do izražaja oba njegova sastavna dijela. To znači, da se službeno jezik može nazivati: *hrvatskosrpski*, *srpskohrvatski*, *hrvatsko-srpski*, *srpsko-hrvatski*, *hrvatski* ili *srpski*, *srpski* ili *hrvatski*. Svaki od tih naziva je dobar i pravilan, jer u svakome dolaze do izražaja oba njegova dijela, a svaki od njih ima i svoje opravdanje na temelju upotrebe u prošlosti i u sadašnjosti. Nema nikakve sumnje, da je naziv *hrvatskosrpski* ili *srpskohrvatski*, za koji se zalaže prof. Stevanović, ispravan i dobar, ali ni ostali nazivi nisu ništa lošiji od ovoga, jer znače isto što i ovaj. Možda su lingvistički i opravdani.

Naš se jezik u prošlosti nazivao različitim imenima. Hrvati su ga nazivali: dalmatinski, ilirski, slovinski, bosanski i hrvatski. Srbi su ga nazivali obično srpski. Zadnjih sto godina ti se nazivi ujednačuju u tom pravcu, da u njima dolaze do izražaja oba sastavna dijela: hrvatski i srpski. U XIX. stoljeću (1818) Vuk St. Karadžić naziva svoj rječnik »Srpski rječnik, istolkovan njemačkim i latinskim riječima«, iako se u njemu nalaze narodne riječi sakupljene u Hrvatskoj, Dalmaciji, Dubrovniku, Boki, Crnoj Gori, Baranji, Srijemu i drugdje, dakle jednako u predjelima, u kojima borave Hrvati kao i Srbi. Dr. F. Iveković i dr. Ivan Broz izdali su god. 1901. »Rječnik hrvatskoga jezika«, premda je dr. I. Broz građu za taj rječnik skupljao iz svih književnih djela Vuka Karadžića i Đure Daničića. Temelj je tom rječniku, kako u predgovoru kaže izdavač F. Iveković, Srpski rječnik